

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Ekonomisë - Ministarstvo Ekonomije - Ministry of Economy

KOSOVSKI SOLARNI FORUM

Promovisanje ulaganja u
obnovljivu energiju

21-22. JUL 2022.

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

Uvod

Nadovezujući se na uspeh prvog, inauguracionog Kosovskog solarnog foruma, organizovanog u julu 2021. godine, Ministarstvo ekonomije, uz podršku Agencije Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj (USAID) organizuje **Kosovski solarni forum – Promovisanje ulaganja u obnovljivu energiju**. Ovaj forum stavlja akcenat na povoljno poslovno okruženje i mogućnosti za investiranje na rastućim tržištima proizvođača-potrošača (Prosumatora) i samo-potrošača za solarnu energiju malog obima, kao i na predstojeće solarne projekte velikih dimenzija na Kosovu.

Godina 2022. je značajna godina za tranziciju Kosova prema obnovljivim izvorima energije (OIE), jer redefiniše energetska budućnost zemlje. Kosovski solarni forum okuplja pod jednim krovom sve vodeće domaće i međunarodne aktere u energetskom sektoru, investitore, komercijalne banke, razvojne aktere i preduzeća iz oblasti OIE, vladine zvaničnike i kreatore politike, kako bi razgovarali o najnovijim ažuriranim politikama i promovisali ulaganja i u male i u velike inicijative u vezi sa OIE.

Forum održava zamah u vezi sa klimatskim promenama u energetskom sektoru, potvrđujući tako posvećenost Vlade Kosova da obezbedi napredak u smeru ispunjavanja nacionalnih ciljeva po pitanju ulaganja u OIE kao i dekarbonizacije. Ovo je takođe i prilika za razmenu regionalnih perspektiva razvoja OIE na celom zapadnom Balkanu.

Uporedno sa plenarnim sesijama, Forum će predstaviti Sajam solarne energije na kojem vodeće domaće kompanije za solarnu energiju, komercijalne banke, međunarodne razvojne agencije i drugi akteri iz OIE imaju priliku da izlože i promovišu svoje usluge i proizvode. Sajam pruža učesnicima opipljivu priliku da istraže široku lepezu stručnosti, znanja i mogućnosti dostupnih na Kosovu za razvoj konkretnih projekata iz oblasti obnovljive energije.

Posvećenost Kosova dekarbonizaciji

Kao ugovorna strana Energetske zajednice, Republika Kosovo usklađuje svoje zakonodavstvo sa odredbama Evropske unije (EU) o klimi, energiji i životnoj sredini.

Vlada Kosova usvojila je Sofijsku deklaraciju o Zelenoj agendi za zapadni Balkan 2020. godine – obavezujući se da će postići nultu neto emisiju do 2050. godine i prići korak bliže uspostavljanju zelene i zdrave životne sredine za svoje građane.

TEKUĆI DOGAĐAJI U SEKTORU ENERGIJE NA KOSOVU

Energetska strategija 2022-2031.

Energetska strategija Vlade Kosova ocrtava ambicioznu viziju pravedne energetske tranzicije za zemlju u narednih 10 godina.

Kroz ovu strategiju, Vlada je na čelu putovanja ka modernim, pouzdanim i pristupačnim uslugama električne energije za sve građane i energetske politikama koje promovišu smislen plan po pitanju klimatskih promena i štite sredstva za život kao deo evolucije prema održivoj energetskej budućnosti.

Ova strategija je bez presedana: ona ne predviđa nove kapacitete lignita na Kosovu, planira da uvede cene ugljenika koje će biti uključene u ukupne troškove rada postojećih postrojenja na lignit, i predviđa ambiciozno korišćenje obnovljivih izvora energije, posebno vetra i sunca.

Ciljevi Nacionalne energetske strategije

- Povećati proizvodni kapacitet baziran na obnovljivim izvorima, uz dostizanje minimalno 35% od nacionalne potrošnje električne energije i 1.400 megavata kapaciteta na vetar i sunčevu energiju;
- Smanjiti emisije gasova staklene bašte za najmanje 32%;
- Gašenje jedne jedinice na lignit u Kosovu A do 2026. godine i prelazak ostalih na režim rezerve posle 2028. godine; i
- Investirati u značajna poboljšanja sa ciljem energetske efikasnosti kako bi se smanjila potrošnja i olakšalo opterećenje po pitanju snabdevanja.

Prva aukcija za obnovljivu solarnu PV u 2022.

Prva aukcija na Kosovu za proizvodnju solarne fotonaponske (PV) električne energije planirana je za 2022. godinu. Ministarstvo ekonomije predviđa dodelu ugovora za projektovanje i razvoj do 100 megavata (MW) solarne PV putem otvorenog i transparentnog procesa aukcije, uz omogućavanje ponuđačima da predlažu gradnju na javnom i/ili privatnom zemljištu.

Ponuđačima koji ponude najnižu cenu, a ispunjavaju uslove tendera, biće dodeljeni ugovori o otkupu električne energije sa garantovanom otkupnom cenom struje.

Prva solarna aukcija trebalo bi da privuče iskusne domaće i strane investitore i one koji rade na razvoju obnovljivih izvora energije i da otvori vrata tenderima za nove domaće energetske kapacitete kroz procese konkurentskog nadmetanja. Najzad, Kosovo će diversifikovati svoj energetska „miks“ i imati pristupačnije cene.

Za dalji razvoj događaja, aukcije predstavljaju važan mehanizam za postizanje ciljeva Kosova po pitanju obnovljive energije. Prva aukcija otvoriće put za raspisivanje tendera za implementaciju većih konkurentskih šema na Kosovu planiranih za 2023. godinu.

Zakon o obnovljivim izvorima energije

Prepoznajući potrebu da se podstaknu investicije i razvoj obnovljivih izvora energije (OIE) kroz politike i zakonodavnu podršku, Ministarstvo ekonomije i njegovi partneri su u procesu izrade novog Zakona o obnovljivim izvorima energije kao osnovnog alata za pokretanje neophodnih investicija i olakšavanje pravedne energetske tranzicije na Kosovu. Nacrt zakona je osmišljen tako da obezbedi neophodnu strukturu za razvoj projekata i finansiranje kako bi se pomoglo u razvoju i izgradnji niza isplativih projekata sa OIE.

Nacrt zakona o OIE će konsolidovati postojeće energetska zakonodavstvo i pozabaviće se najhitnijim pitanjima razvoja projekata, uklanjajući glomazne i suviše birokratske mere koje ometaju privatne i javne investitore. Rad na izradi Zakona o OIE odvija se u bliskoj saradnji sa Sekretarijatom Energetske zajednice i Radnom grupom koju je formiralo Ministarstvo privrede.

Novi zakon nastoji da obezbedi jasne procese i mere kako bi se investitorima pružilo više poverenja da ulažu u samo-proizvodnju iz OIE. Zakon će se baviti važnim pitanjima koja će pomoći u ulasku investicija u energetska sektor, širenju poslovanja i poboljšanju lokalnog zapošljavanja na Kosovu. To će omogućiti kosovskim kompanijama da se pridruže većem regionalnom tržištu OIE i poslovnom sektoru koji se razvija kao kritično važan deo energetske budućnosti Evrope.

Proizvođači/Potrošači solarne PV (Prosumatori)

Kao jedan od glavnih pokretača tranzicije na obnovljivu energiju, proizvođači-potrošači (prosumatori) će igrati važnu ulogu u novom energetsom okviru Kosova. Prozumenti obično troše većinu električne energije proizvedene iz sopstvenih solarnih fotonaponskih sistema, a višak ubacuju u mrežu za kredit.

Model prosumatora nudi isplativ način za potrošače da učestvuju na tržištu električne energije u razvoju, pokrivajući njihovu sopstvenu potrošnju i doprinoseći povećanju udela obnovljive energije u finalnoj potrošnji električne energije i smanjenju gubitaka u distributivnoj mreži. Prosumatori će pomoći da sopstvene i sistemske troškove održe na niskom nivou, dok će istovremeno doprinositi energetskej bezbednosti Kosova i otpornosti na klimatske promene.

Pravilo u vezi sa prosumatorima

Da bi se podržalo tržište prosumatora na Kosovu, postoji sve veća potreba za regulatornim merama koje će pomoći u prilagođavanju trenutne i buduće potražnje i time uspostaviti zdravu osnovu za punu podršku potrošačima kao samo-potrošačima iz obnovljivih izvora. Ove regulatorne mere i ažuriranja su u potpunosti u skladu sa novim zakonodavstvom Evropske unije (EU), koje poziva na stvaranje podsticajnog okruženja za aktivno učešće potrošača na tržištu električne energije i omogućava širenje obnovljive energije.

S obzirom na postojeće zakonodavstvo i na osnovu analize najboljih praksi primenjenih u Evropi i regionu, Regulatornu ured za energiju (RUE) je u procesu izrade Pravila o prosumatorima. Ovo pravilo će obezbediti napredni nivo regulacije na sveobuhvatan i integrisan način, za sva pitanja koja se odnose na sopstvenu potrošnju. Ovo će obezbediti da postoji odgovarajući i dovoljan regulatorni okvir za rešavanje povećane potražnje u sektoru. Pravilnikom o prosumatorima će se definisati principi i regulisani mehanizam za podršku potrošačima električne energije koji žele da proizvode električnu energiju u svojim objektima na osnovu obnovljive tehnologije za sopstvenu upotrebu.

Podaci sa Geo-portala OIE

Kosovski geo-portal je javna platforma koja pruža važne podatke o zemljištu, putevima, rekama i ostaloj kritično važnoj infrastrukturi, kao i o zaštićenim područjima širom zemlje, a predstavlja i alat koji podržava razvoj novih projekata obnovljive energije.

Kosovsko Ministarstvo za životnu sredinu, prostorno planiranje i infrastrukturu (MŽSPPI) angažovalo je kadar pripravnika, preko Programa stažiranja „Nova energija“ koji podržava Agencija SAD za međunarodni razvoj (USAID), da prikupljaju i obrađuju geoprostorne podatke koji omogućavaju pravilno lociranje kapaciteta za proizvodnju iz energije sunca i vetra u zemlji. Podaci se zatim objavljuju na portalu sa otvorenim pristupom, radi informisanja o aktivnostima razvoja obnovljive energije.

Skup solarnih podataka dostupan je Kosovskoj katastarskoj agenciji i biće objavljen kao novi sloj na kosovskom geo-portalu. Skup podataka konkretno identifikuje koje zemljišne površine nude najbolje sunčevo zračenje i koje od njih se mogu koristiti za razvoj solarnih PV postrojenja. Kada se identifikuje skup podataka o vetru, i te informacije će biti javno dostupne potencijalnim izvođačima.

Portal o obnovljivim izvorima energije (RES Portal)

Kosovo je dalo prioritet modernizaciji i poboljšanju energetskeg sektora zemlje i blisko saraduje sa razvojnim partnerima, uključujući tu USAID, Evropsku komisiju, KfW, Svetsku banku, EBRD, GIZ, IFC, kao i druge međunarodne donatore i aktere iz privatnog sektora za postizanje ovih važnih ciljeva.

Razvoj i ulaganja vođeni privatnim sektorom, podržani dobrim vladinim politikama i povoljnim okruženjem koje omogućava poslovanje, ključni su za širenje i dugoročni uspeh dekarbonizacije i obnovljivih izvora energije. Kako bi podržalo investicije i proširenje obnovljivih izvora energije, Ministarstvo privrede razvija **Portal o obnovljivim izvorima energije – www.reskosovo.com**

Portal o obnovljivim izvorima energije pruža sveobuhvatan informativni punkt na jednom mestu za investitore i one koji rade na razvoju ove delatnosti, u vezi sa mogućnostima obnovljive energije na Kosovu. Portal nudi najnovije informacije o važećim zakonima, propisima i procedurama, kao i linkove do vodećih aktera u energetskeg sektoru.

www.reskosovo.com

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Ekonomisë - Ministarstvo Ekonomije - Ministry of Economy

---

me.rks-gov.net